

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ННІ БіЕМ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.

_____ В. М. Боронос
«_____» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

НА ТЕМУ:

**«Аналіз і оцінка фінансового стану і перспектив
економічного розвитку підприємства»**

Освітній ступінь – «бакалавр»

Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма – «Фінанси та облік в підприємстві»

Керівник роботи:

(підпис)

Ігор КОБУШКО

Студент:

(підпис)

Анастасія ЄЖКУН

Група:

Ф-71

Суми
2021

ВІДЗИВ КЕРІВНИКА
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма – «Фінанси та облік в підприємстві»

Студент: Анастасія ЄЖКУН

Група: Ф-71

Тема роботи: «Аналіз і оцінка фінансового стану і перспектив економічного розвитку підприємства»

Показник	Шкала оцінок			
	2	3	4	5
1. Відповідність змісту роботи темі і повнота її розкриття				
2. Рівень аналізу стану питання і комплексність постановки задач				
3. Глибина пророблення рішень: рівень їхнього теоретичного обґрунтування				
4. Широта використання законодавчо-нормативної бази по темі				
5. Рівень новизни рішень, можливість подальшого продовження роботи (дослідження)				
6. Практична цінність роботи				
7. Застосування ЕОМ, автоматизація проектування і обробки даних				
8. Вірогідність і надійність фінансово-економічного обґрунтування				
9. Якість оформлення, відповідність вимогам				
10. Наочна ілюстрація результатів дослідження (використання результатуючих таблиць, діаграм, графіків і т.ін.)				
11. Інші достоїнства (на розсуд керівника): _____ _____				

Шкала оцінювання ECTS	Національна шкала оцінювання	Бальна шкала оцінювання
A	відмінно (5,0)	90 ≤ RD ≤ 100
B	добре (4,0)	82 ≤ RD < 89
C		74 ≤ RD < 81
D	задовільно (3,0)	64 ≤ RD < 73
E		60 ≤ RD < 63
FX		35 ≤ RD < 59
F	незадовільно (2)	RD < 35

Бальна оцінка: _____ балів (від 0 до 100)

Оцінка роботи: _____ (за національною шкалою)

Керівник: _____ д.е.н., проф. Ігор КОБУШКО
(підпис)

Дата: ____ . ____ 2021р.

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма – «Фінанси та облік в підприємстві»

Студент: Анастасія ЄЖКУН

Група: Ф-71

Тема роботи: «Аналіз і оцінка фінансового стану і перспектив економічного розвитку підприємства»

Показник	Шкала оцінок			
	2	3	4	5
1. Відповідність змісту роботи темі і повнота її розкриття				
2. Рівень аналізу стану питання і комплексність постановки задач				
3. Глибина пророблення рішень: рівень їхнього теоретичного обґрунтування				
4. Широта використання законодавчо-нормативної бази по темі				
5. Рівень новизни рішень, можливість подальшого продовження роботи (дослідження)				
6. Практична цінність роботи				
7. Застосування ЕОМ, автоматизація проектування і обробки даних				
8. Вірогідність і надійність фінансово-економічного обґрунтування				
9. Якість оформлення, відповідність вимогам				
10. Наочна ілюстрація результатів дослідження (використання результатуючих таблиць, діаграм, графіків і т.ін.)				
11. Інші достоїнства (на розсуд рецензента):				

Шкала оцінювання ECTS	Національна шкала оцінювання	Бальна шкала оцінювання
A	відмінно (5,0)	$90 \leq RD \leq 100$
B	добре (4,0)	$82 \leq RD < 89$
C		$74 \leq RD < 81$
D		$64 \leq RD < 73$
E	задовільно (3,0)	$60 \leq RD < 63$
FX	незадовільно (2)	$35 \leq RD < 59$
F		$RD < 35$

Бальна оцінка: _____ балів (від 0 до 100)

Оцінка роботи: _____ (за національною шкалою)

Рецензент: _____ (підпис) _____ (П.І.Б.)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, проф.

_____ В.М.
Боронос
«____» _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Студентка групи Ф-71 ННІ БіЕМ спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітньої програми – «Фінанси та облік в підприємстві») – **Анастасія ЄЖКУН**

Тема роботи: «Аналіз і оцінка фінансового стану і перспектив економічного розвитку підприємства»

Затверджено наказом по СумДУ № _____ від «____» _____ 2021 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «____» _____ 2021 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, відомчі постанови, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

Перший розділ має визначати мету та завдання необхідні для оцінки фінансового аналізу підприємства; оцінку методів аналізу балансу підприємства; визначити інформаційні джерела, що забезпечують оцінку фінансового стану підприємства.

Другий розділ має досліджувати методи аналізу балансу компанії та розглядає показники, що використовуються для оцінки активів та пасивів компанії; аналіз ліквідності майна; аналіз фінансової стійкості; аналіз ділової діяльності компанії.

У третьому розділі має бути проведений аналіз та оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства.

Дата видачі завдання: «____» _____ 2021 р.

Керівник кваліфікаційної роботи бакалавра: Ігор КОБУШКО _____
(підпис)

Завдання прийнято до виконання «____» _____ 2021 р. _____
(підпис студента)

РЕФЕРАТ

Метою роботи є вивчення теоретичних та практичних основ комплексного фінансового аналізу балансу підприємства.

Об'єктом дослідження є методологія комплексного фінансового аналізу балансу підприємства та результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Методи дослідження – порівняльний, абстрактно-логічний, горизонтальний, вертикальний, аналіз коефіцієнтів.

Комплексна аналітика фінстану підприємства (організації чи установи) необхідна для того щоб провести та оцінити тенденції функціонування, причини появи такого стану, виявити ймовірні шляхи до реструктуризації та розвитку.

Перший розділ визначає мету та завдання необхідні для оцінки фінаналізу підприємства; оцінює методи аналізу балансу підприємства; визначає інформджерела, що забезпечують оцінку фінстану підприємства.

Другий розділ досліджує методи аналізу балансу компанії та розглядає показники, що використовуються для оцінки активів та пасивів компанії; аналіз ліквідності майна; аналіз фінансової стійкості; аналіз ділової діяльності компанії.

У третьому розділі проводився аналіз та оцінка фінансово-господарської діяльності ТОВ ФІРМА «РУНА-С»

Ми зробили розрахунки відповідних показників, на основі яких було зроблено висновки про фінстан ТОВ та надано рекомендації щодо вдосконалення подальшої діяльності «РУНА-С».

БАЛАНС, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ,
ЛІКВІДНІСТЬ БАЛАНСУ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ,
ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
1. СУТНІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1 Цілі та завдання фінансового аналізу.....	10
1.2 Принципи та методи фінансового аналізу	15
1.3 Інформаційна база фінансового аналізу.....	17
2. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	20
2.1 Структурний аналіз активів та пасивів на підприємстві	20
2.2 Показники ділової активності та ефективності діяльності підприємства	24
2.3 Аналіз фінансової стійкості підприємства.....	29
3. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	36
(НА ПРИКЛАДІ ТОВ ФІРМА «РУНА-С»)	36
3.1. Аналіз розділів балансу	37
3.2 Аналіз показників ділової активності і ефективності діяльності	39
3.3. Аналіз показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства.....	41
ВИСНОВКИ	43
ДОДАТОК А	48
ДОДАТОК Б	50

ВСТУП

Актуальність теми випускної роботи. Разом з розвитком ринкової економіки набирає силу і конкуренція як основний механізм регулювання економічних процесів.

В сучасних економічних реаліях діяльність кожного господарчого суб'єкта є предметом уваги широкої групи учасників ринкових відносин, зацікавлених в результатах його функціонування.

Для забезпечення виживання ТОВ в сучасних умовах, управлінська команда повинна, перш за все, вміти реалістично оцінювати фінстан як свого підприємства, і аналізувати потенційних конкурентів. Фінансовий стан є найважливішою характеристикою господарської діяльності підприємства. Воно визначає конкурентоспроможність, потенціал у діловому співробітництві, оцінює ступінь забезпеченості економічних інтересів самого підприємства і його партнерів у фінансовому та виробничому плані. Однак одного вміння реально оцінити фінансовий стан недостатньо для успішного функціонування підприємства і досягнення його мети.

Діяльність кожного підприємства в решті решт спрямована на досягнення двох основних цілей:

- отримання максимально ймовірного доходу, відносно до вкладених ресурсів (максимально ймовірний, якого можливо досягти фінрезультат та рентабельність);

- максимальна стійкість ТОВ у відношенні до зовнішньої середовища, необхідна для його збереження як господарської одиниці на тривалий проміжок часу (стійкий фінстан).

Аналіз фінрезультатів дозволяє відслідковувати ефективність досягнення вище поставлених цілей та виявити фактори, що впливають на їх досягнення.

Звід, аналіз фінансових результатів включає:

- аналіз фінансового стану.
- аналіз фінансових результатів;

Досягнення двох основних цілей діяльності ТОВ знаходиться у тісному взаємозв'язку, оскільки неможливо підтримувати стабільний фінансовий стан протягом тривалого періоду часу без певного рівня прибутку. І навпаки: втративши свою стабільність, підприємство може не тільки втратити прибуток, але й завершити існування як економічна одиниця. Шляхи досягнення цих цілей не тільки взаємопов'язані, але й часто конфліктують між собою. Це пояснюється тим, що для отримання високих фінансових результатів треба залучати фінансові ресурси із зовнішніх джерел, що робить становище підприємства менш стійким до впливу зовнішнього середовища.

Тому управлінець повинен визначати пріоритети, залежно від ситуації. Наприклад, якщо зовнішнє середовище дуже нестійке – визначити пріоритети фінансової стабільності. Але в той же час необхідно пам'ятати, що пріоритетна мета – високі фінансові результати, оскільки без необхідного рівня прибутку підприємство в кінцевому рахунку втратить свою стабільність. В результаті підприємство ризикує припинити своє існування як економічна одиниця.

Роботу присвячено розгляду таких актуальних питань, як управління фінансами ТОВ в умовах ринкової економіки за допомогою показників фінансового аналізу.

Мета роботи – вивчити фінансову діяльність ТОВ, розкрити основні проблеми фінансової діяльності та надати рекомендації щодо її покращення.

Завдання дослідження:

- розглянути цілі та завдання фінансового аналізу;
- розглянути інформаційну базу фінансового аналізу підприємства;
- розглянути основи методології фінансового аналізу;
- розглянути основні показники фінансової діяльності, методи їх розрахунку та їх оптимальні значення;
- розрахувати абсолютні та відносні показники, провести вертикальний та горизонтальний фінансовий аналіз діяльності певного підприємства.

Об'єкт дослідження – методологія всебічного фінансового аналізу результатів фінансової діяльності підприємства.

Предмет дослідження – організація аналізу фінансової діяльності на підприємстві, зокрема ТОВ «Руна-С».

Методи дослідження: порівняльний, абстрактно-логічний, коефіцієнтний, вертикальний та горизонтальний фінансовий аналіз.

Структура роботи. Основна частина кваліфікаційної роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглядаються цілі та завдання фінансового аналізу, інформаційна база фінансового аналізу підприємства, основи методології фінансового аналізу.

У другому розділі розглядаються різні показники, які використовуються для аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Наведені формули для розрахунку конкретних показників.

Третій розділ побудовано на аналізі фінансових результати діяльності конкретного підприємства (ТОВ «Руна-С») за 2020 рік.

Фактичною основою роботи є матеріали періодичних видань, фінансової звітності компанії (форма № 1 «Баланс» та № 2 «Звіт про фінансові результати»).

1. СУТНІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Цілі та завдання фінансового аналізу

Формування в Україні ринкової економіки, поява фінансових ринків, необхідність пошуку та оптимізації джерел фінансових ресурсів об'єктивно сприяли розвитку такого важливого напрямку аналітичної роботи, як фінансовий аналіз. Як відомо, оцінка фінансового стану представляє інтерес для широкого кола учасників ринку:

- саме підприємство, яке хоче знати реальний стан справ у своїй діяльності та розробляти заходи щодо їх вдосконалення;
- інвестори, які зацікавлені в ефективності своїх інвестицій
- постачальники та кредитори, які бажають з'ясувати платоспроможність підприємства;
- ділові партнери, які прагнуть налагодження стабільних та надійних відносин;
- інші суб'єкти господарювання.

Фінансовий аналіз підприємства – це комплекс роботи, пов'язаної з:

- а) з вивченням економічних процесів у їх взаємозв'язку, які формуються під дією об'єктивних економічних законів та суб'єктивних факторів;
- б) з науковим обговоренням планів управлінських рішень, які приймаються, та з об'єктивною оцінкою результатів їх використання;
- в) з виявленням позитивних та негативних факторів, які впливають на результати діяльності підприємства
- г) виявлення тенденцій та пропорцій розвитку підприємств, визначення невикористаних внутрішніх економічних резервів та ресурси;
- д) із узагальненням кращих практик та виробленням пропозицій із використанням у практиці цього підприємства. [3]

Фінансовий аналіз служить основою фінансового управління підприємством. Він охоплює три основні сфери:

- 1) оцінка фінансових потреб підприємства;
- 2) розподіл грошових потоків залежно від конкретних

плани підприємства, що визначають додаткові обсяги залучених фінансові ресурси та канали їх отримання - кредити, пошук внутрішніх резервів, додатковий випуск акцій, облігацій тощо;

3) забезпечення системи фінансової звітності, яка б об'єктивно відображала процеси та забезпечувала контроль фінансового стану підприємства.

Завдання аналізу – виявити та зрозуміти основні причини та фактори, що мають вирішальний вплив на фінансовий стан підприємства в даний час.

Фінансовий аналіз дозволяє ефективно управляти фінансовими ресурсами, виявляти тенденції їх використання, складати прогнози розвитку підприємства в короткостроковій та довгостроковій перспективі. Основною метою фінансового аналізу є комплексна оцінка фінансового стану підприємства, його господарської діяльності, отримання ключових (найбільш інформативних) параметрів, що дають найбільш об'єктивне і точне уявлення про фінансовий стан підприємства, його прибутки та збитки, зміни в структурі активів та пасивів, при розрахунках з боржниками та кредиторами. Таким чином, аналітика та менеджера можуть цікавити як поточний фінансовий стан підприємства, так і очікувані параметри його фінансового стану, на основі яких можна своєчасно знайти шляхи покращення фінансового стану підприємства та його платоспроможності.

Тільки за допомогою фінансового аналізу можна поставити правильний діагноз економічної "хвороби" підприємства, знайти найбільш чутливі місця в економіці підприємства та запропонувати ефективні рішення для виходу з кризового стану. [6]

Використовуючи методи фінансового аналізу, можна не тільки виявити основні фактори, що впливають на фінансово-економічний стан підприємства, а й виміряти обсяг (силу) їх діяльності. Для цього використовуються відповідні методи та методи економіко-математичних розрахунків.

Фінансовий стан – одна з найважливіших особливостей будь-якого підприємства. Це складна концепція, яка є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-економічних факторів і характеризується системою показників.

Предметом фінансового аналізу є конкретне підприємство або фінансова операція цього підприємства.

Фінансовий аналіз - це компонент загального, повного, всебічного бізнес-аналізу, який включає два пов'язаних розділи: фінансовий аналіз та управлінський аналіз.

Основний зміст зовнішнього фінансового аналізу полягає у наданні багатьом користувачам інформації про прибутковість компанії, її платоспроможність, фінансову незалежність, економічну діяльність, стабільність ринку тощо. Аналітичні показники розраховуються на основі публічних звітів компанії та дані з ринку цінних паперів. Оскільки зовнішній аналіз ґрунтується на обмеженому обсязі інформації про діяльність підприємства, він не може виявити всіх причин успіху чи невдачі підприємства.

Внутрішній фінансовий аналіз проводиться з метою використання його результатів керівництвом підприємства. Основним змістом цього аналізу є факторний аналіз прибутку (збитку), прибутковості, знаходження точки беззбитковості, аналіз інвестиційних проектів тощо [10].

Комплексний фінансовий аналіз повинен дати повний, всебічний опис фінансового стану компанії. Управління комплексним фінансовим аналізом підприємства з метою підтримання фінансової міцності, ліквідності та платоспроможності підприємства та забезпечення конкурентоспроможності в довгостроковій перспективі.

Загалом, комплексна оцінка фінансового стану підприємства пов'язана з визначенням економічного потенціалу господарюючого суб'єкта або, іншими словами, дає змогу визначити його місце в економічному середовищі. Оцінка майнового, фінансово-економічного стану підприємства є необхідною інформаційною основою для прийняття різноманітних управлінських та фінансових рішень щодо проблемних питань купівлі-продажу підприємства, напрямків розвитку виробництва, придбання або здійснення інвестицій тощо.

Комплексний фінансовий аналіз використовується власниками для узагальнення стратегічних рішень, менеджери компанії - для інформативної підтримки вимог оперативного фінансового планування. Такий аналіз є частиною набору інструментів антикризового управління та методологічною основою провадження у справі про банкрутство. Показники, отримані в

результаті всебічного аналізу, необхідні потенційним інвесторам підприємства для розробки інвестиційних проектів та прийняття рішення про фінансування, для кредиторів - для узагальнення рішення про надання позики, її розміру та умов. Вважається, що такий тип аналізу, який дозволяє як ретроспективно, так і перспективно оцінити фінансовий стан компанії, оптимально відповідає вимогам для таких завдань:

- залучення фінансування;
- пошук проектів з високою прибутковістю;
- оцінка довіри до партнерів;
- оцінка доцільності інвестицій;
- оптимізація фінансової діяльності компанії;
- всебічне фінансове оздоровлення суб'єкта господарювання.

При проведенні всебічного фінансового аналізу підприємства необхідно дотримуватись відповідних вимог, серед яких можна виділити основні:

1) Методологічною основою всебічного аналізу повинні бути методи, що дають можливість оцінити фінансовий стан господарюючого суб'єкта в обмежений час. Комплексний фінансовий аналіз протягом двох-трьох тижнів після процедури оцінки фінансового стану підприємства повинен не тільки виявити проблемні елементи, а й сформулювати відповідні висновки щодо формування тенденцій зміни фінансового стану суб'єкта господарювання як ціле.

2) При практичному проведенні всебічного фінансового аналізу необхідно використовувати такий ефективний метод організації аналізу фінансової звітності, який є порівняльним аналізом. Це внутрішньогалузевий аналіз зведених показників фінансової звітності за окремими напрямками діяльності компанії та її дочірніх підприємств, або міжгалузевий аналіз показників конкретної компанії у порівнянні з відповідними показниками конкурентів, середньогалузеві показники або середні. Залежно від поставленого завдання організації всебічного фінансового аналізу конкретного об'єкта, насамперед слід визначитися з оптимальною базою для порівняння значень аналітичних показників - величин фінансових показників. Основою для порівняльного аналізу можуть бути наступні дані:

- усереднені показники по галузі;

- показники фінансово-господарської діяльності підприємств, які займають лідерські позиції по галузі, в якій проводиться дослідження;
- цільові значення фінансових коефіцієнтів, визначені потенційними інвесторами або уповноваженими з питань досліджень;
- оптимальні та/або критичні значення фінансових коефіцієнтів, розраховані аналітиками для аналізованої компанії з урахуванням специфіки та характеристик її фінансово-господарської діяльності
- усереднені за часом значення фінансових коефіцієнтів, розраховані на основі даних про фінансово-господарську діяльність компанії в найбільш вигідні періоди її діяльності.

3) Для проведення всебічного аналізу необхідно забезпечити створення групи показників, які відповідали б вимогам всебічного опису поточного стану компанії та перспектив її подальшого розвитку. Слід зазначити, що використання надмірної кількості фінансових показників може призвести до втрати часу на математичну та аналітичну підтримку для розуміння функціонально взаємозалежних показників. Це, у свою чергу, суттєво знизить ефективність комплексного аналізу, що є критичною ознакою його ефективності.

4) ефективність комплексного аналізу суттєво залежить від можливості створити відповідну систему однозначної інтерпретації результатів математичної та аналітичної обробки конкретної групи цільових показників з метою запобігання або уникнення неоднозначних висновків, неоднозначностей у поглядах окремих експертів у виявленні позиції досліджуваного.

У сучасній практиці фінансового аналізу основним способом досягнення вищезазначеної мети є розробка рейтингової системи, згідно з якою кожне значення цільового показника має певний ранг, і сума рейтингів, отриманих компанією відповідно до Результати аналізу є основою для однозначних характеристик його фінансово-економічного стану, що формує тенденції його змін та перспективи подальшого функціонування. Інтегральний показник, отриманий в результаті всебічного аналізу, є характеристикою предмета аналізу: компанії з точки зору її відповідності поточним ринковим умовам.

1.2 Принципи та методи фінансового аналізу

Метод фінансового аналізу визначається вмістом і характеристиками предмета, цілями, вимогами і завданнями, які постають перед аналізом. Метод фінансового аналізу розуміється як діалектичний метод підходу до вивчення фінансових процесів в їх становленні та розвитку. Тобто метод фінансового аналізу являє собою систематичне, всебічне вивчення, взаємозалежне визначення фінансової інформації для їх об'єктивної оцінки, виявлення резервів поліпшення використання фінансових ресурсів і надання необхідної інформації для прийняття оптимальних рішень і управління ними. Характеристики методу фінансового аналізу наступні: використання системи показників, що всебічно характеризують діяльність підприємства; вивчення причин зміни цих показників; виявлення і вимірювання взаємозв'язку між ними з метою підвищення ефективності. Метод аналізу здійснюється за допомогою комплексу дослідницьких методів. Правильно обраний метод аналізу визначає його результат, ефективність дослідження фінансового розвитку підприємства [6].

У процесі фінансового аналізу, аналітичної обробки економічної інформації, використовується ряд спеціальних методів і прийомів. Вони ще більше розкривають специфіку методу фінансового аналізу, відображають його системний, комплексний характер. Системність у фінансовому аналізі зумовлена тим, що економічні процеси розглядаються як безліч складних цілих, які відбуваються з взаємопов'язаних сторін і елементів.

В ході такого аналізу виявляються і досліджуються зв'язку між сторонами і елементами, визначається, як ці зв'язки ведуть до єдності досліджуваного процесу, до його цілісності.

Практика фінансового аналізу розробила основні принципи аналізу фінансових звітів. Серед них можна виділити основні:

- 1) горизонтальний (часовий) аналіз – порівняння кожної статті звітності з попереднім періодом;
- 2) вертикальний аналіз (структурний) – визначення структури підсумкових фінансових показників, впливу окремих статей звітності на результат в цілому

3) аналіз тренду – порівняння кожної звітної статті з низкою попередніх періодів та визначення тренду, тобто основний тенденції динаміки показника, вільної від випадкових впливів і індивідуальних особливостей окремих періодів. За допомогою тренду формуються можливі значення показників в майбутньому. Таким чином, проводиться перспективний (прогнозний) аналіз;

4) Факторний аналіз – це аналіз впливу окремих факторів (причин) на показник результату за допомогою детермінованих або стохастичних методів дослідження. [11]

Для фінансового аналізу використовуються такі спеціальні методи:

- порівняння;
- групування; та агрегація;
- розрахунок показників;
- аналіз загальних показників;
- розрахунок середнього та надлишкового показників;
- звірка балансу;
- розрахунок динамічного ряду;
- графічне зображення аналізованих величин;
- індекси;
- економіко-математичні методи.

Порівняльний метод полягає у порівнянні фінансових коефіцієнтів звітного періоду з їх плановими значеннями та коефіцієнтами попереднього періоду.

Метод консолідації та групування полягає у об'єднанні інформаційних матеріалів в аналітичних таблицях [17].

Досить багато математичних методів: кореляційний аналіз, регресійний аналіз тощо потрапили в поле аналітичного розвитку набагато пізніше.

Методи економічної кібернетики та оптимального програмування, економетричні методи, методи дослідження операцій та теорія прийняття рішень, безумовно, можуть безпосередньо використовуватися у фінансовому аналізі.

Всі вищезазначені методи аналізу належать до формалізованих методів аналізу. Однак існують і неформальні методи: експертні, сценарійні, психологічні, морфологічні оцінки тощо. Вони засновані на описі аналітичних процедур на логічному рівні.

У наш час практично неможливо визначити техніки та методи будь-якої науки як унікальні для неї. Таким чином, фінансовий аналіз використовує різні методи та прийоми, які раніше не застосовувались у ньому. [2]

Фінансовий аналіз проводиться з використанням різних моделей, що дозволяють виявити взаємозв'язок між основними показниками. Існує три основних типи моделей:

– Описові моделі (описового характеру) є базовими для оцінки фінансового стану компанії. Вони включають: створення системи балансів; вертикальний та горизонтальний аналіз тверджень; аналіз тенденцій; аналіз значущих показників та взаємозв'язків; порівняльний (космічний) аналіз; факторний аналіз; система аналітичних коефіцієнтів. Описові моделі засновані на використанні бухгалтерської інформації.

– Моделі прогнозування – це прогностичні моделі. Вони використовуються для прогнозування доходів і витрат компанії, її майбутнього фінансового стану. Найпоширеніші з них: розрахунки продажів у критичній точці (аналіз беззбитковості); створення прогнозованої фінансової звітності; моделі динамічного аналізу; моделі ситуаційного аналізу.

– Нормативні моделі – це ті, що дозволяють порівнювати фактичні показники діяльності компанії з нормативними. Ці моделі в основному використовуються для внутрішнього фінансового аналізу. Суть їх полягає у встановленні стандартів для кожної статті витрат для відповідних технологічних процесів, видів продукції та пошуку причин відхилення фактичних даних від цих стандартів.

Таким чином, під час фінансового аналізу можуть бути використані різні техніки, методи та моделі аналізу, їх кількість та сфера застосування залежать від конкретних цілей аналізу і визначаються його цілями в кожному конкретному випадку.

1.3 Інформаційна база фінансового аналізу

Фінансова звітність є інформаційною базою для фінансового аналізу підприємств. Мета аналізу фінансової звітності - допомогти фінансовим

аналітикам обговорити фінансові плани, виявити слабкі місця у фінансовій діяльності підприємства, вжити відповідних коригувальних заходів, прийняти рішення про найбільш ефективне інвестування коштів та ресурсів.

Фінансова звітність – це сукупність форм звітності, підготовлених відповідно до даних фінансового обліку з метою надання зовнішнім та внутрішнім користувачам узагальненої інформації про фінансовий стан у зручній та зрозумілій формі, що дозволяє цим користувачам приймати конкретні бізнес-рішення. Фінансова звітність складається на основі положень (стандартів) бухгалтерського обліку (БО) № 1-5.

П (С) БО № 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" визначає мету фінансової звітності, її склад, основні елементи, звітний період, якісні характеристики, принципи підготовки та розкриття інформації. [1]

Фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що надає інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Метою фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства, результати діяльності та грошові потоки для прийняття рішень.

Фінансова звітність відповідає інформаційним потребам користувачів щодо:

- купівля, продаж та зберігання цінних паперів;
- участь у капіталі бізнесу;
- оцінка якості управління;
- оцінка здатності компанії своєчасно виконувати свої зобов'язання
- визначення суми дивідендів, що підлягають виплаті
- регулювання діяльності підприємства тощо.

Фінансова звітність складається з балансу, звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів, звіту про зміни власного капіталу та приміток. Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Баланс підприємства складається у кінці останнього дня звітного періоду.

Інформація, що міститься у фінансовій звітності, повинна бути зрозумілою та розробленою таким чином, щоб її можна було однозначно інтерпретувати користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені в отриманні цієї інформації.

Фінансова звітність повинна бути достовірною та дозволяти користувачам порівнюваною

- фінансова звітність компаній за різні періоди;
- фінансова звітність різних суб'єктів господарювання.

Щоб бути зрозумілою для користувачів, фінансова звітність повинна містити дані про:

- суб'єкт господарювання;
- дата звіту та звітний період
- валюта звітності та одиниця виміру;
- суттєва інформація про звітний період та попередній період;
- облікова політика суб'єкта господарювання та зміни до цієї політики;
- консолідація фінансової звітності;
- припинення (ліквідація) окремих підприємств;
- обмеження власності на активи;
- виявлені помилки минулих років та відповідні коригування;
- переоцінка статей у фінансовій звітності тощо.

Фінансова звітність повинна бути підготовлена та надана користувачам у певні терміни, визначені чинним законодавством. У разі надмірної затримки з наданням інформації вона може стати неактуальною.

Дані фінансової звітності є основою не тільки для оцінки результатів звітного періоду, але і для прогнозування його. [8]

2. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Структурний аналіз активів та пасивів на підприємстві

Метою структурного аналізу є вивчення структури та динаміки фондів підприємства та джерел їх формування з метою ознайомлення із загальною картиною фінансового стану. Структурний аналіз є попереднім, оскільки він не дає остаточної оцінки якості фінансового стану, для якого необхідно розрахувати спеціальні показники.

Структурному аналізу передують загальна оцінка динаміки організаційних активів, отримана шляхом порівняння темпів приросту активів із темпами зростання фінансових результатів (наприклад, доходу або прибутку від продажу товарів, продукції, робіт, послуг). [21]

Якщо темпи приросту доходу та прибутку перевищують темпи зростання активів, то використання активів організації було більш ефективним у звітному періоді, ніж у попередньому періоді. Якщо темпи приросту прибутку вищі за темпи зростання активів, а темпи приросту виручки нижчі, то підвищення ефективності використання активів було обумовлене лише зростанням цін на продукцію, товари, роботи та послуги. Якщо темпи зростання фінансових показників (доходів і прибутку) менше темпів зростання активів, це свідчить про зниження ефективності діяльності організації. Зміна активів організації, що розглядається без порівняння зі зміною фінансових результатів, сама по собі є не надто інформативною. Застосовуючи в компанії схеми фінансової роботи, при яких регулярно проводяться взаємні розрахунки з регулярними контрагентами за дебіторською та кредиторською заборгованістю у великих розмірах (що становить значну частину загальної суми активів), зменшення загальних залишків за рахунок взаємних розрахунків може переважати його збільшення за причини. Тому короткострокове (наприклад, протягом кварталу) зменшення суми активів не завжди є свідченням погіршення ситуації в компанії, особливо якщо це супроводжується позитивною динамікою фінансових результатів.

Загальний капітал підприємства - це балансова сума, яка представляє суму коштів підприємства (активів) та суму джерел формування цього фонду (зобов'язань). Валютою балансу є загальний капітал. Збільшення вартості валюти

балансу свідчить про збільшення виробничих потужностей компанії і заслуговує на позитивну оцінку.

Активи компанії – це всі наявні активи та вартість майна, включаючи боргові права, які розташовані в лівій частині балансу. Активи згруповані за бізнес-цілями та розташовані у порядку зростання ліквідності зверху вниз. Чим нижча межа, тим вища ліквідність активів. Відповідно до П(С)БО, усі активи компанії поділяються на основні засоби (балансові активи розділу I) та оборотні активи (балансові активи розділу II). Попередньо оплачені витрати відображаються в розділі III балансу на стороні активів.

Активи організації складаються з основних та оборотних активів. Таким чином, найбільш загальна структура активів характеризується співвідношенням оборотних та необоротних активів, розрахованих за наступною формулою

$$K_{o/a} = \frac{\text{оборотні активи}}{\text{необоротні активи}} \quad (2.1.1)$$

Значення цього коефіцієнта багато в чому визначається галузевою специфікою оборотності активів аналізованої організації. Під час внутрішнього аналізу структури активів необхідно знайти причини різких змін коефіцієнта (якщо такі є) за звітний період. Первинний аналіз структури активів проводиться на основі таблиці, яка показує абсолютні значення активів за видами, їх частки в загальній сумі активів, зміни абсолютних величин та часток, значення та зміни співвідношення оборотних та необоротних активів за звітний період.

На основі аналізу табличних даних можна зробити висновок, який тип довгострокової інвестиційної стратегії має компанія. Висока частка нематеріальних активів у основних фондах та висока частка приросту нематеріальних активів у зміні величини загальної суми основних фондів за звітний період свідчать про інноваційний характер стратегії компанії (тобто спрямованість на інвестиції в інтелектуальну діяльність). майно).

Подібним чином високі коефіцієнти довгострокових фінансових інвестицій відображають фінансову та інвестиційну стратегію зростання [9].

Ситуація, коли найбільшу частину основних фондів становлять виробництво основних засобів та незавершене будівництво, характеризує орієнтацію на створення матеріальних умов для розширення основного бізнесу компанії. Визначення типу стратегії вимагає коригування переоцінки основних фондів.

Важливою особливістю структури фондів підприємства є співвідношення виробничих фондів, рівне сумі вартості виробничих основних фондів та незавершеного виробництва, а також виробничих запасів та незавершеного виробництва (основні фонди та МШП беруться в калькуляція залишкової вартості) до загальної вартості всіх активів організації. Наступне обмеження коефіцієнта вважається нормальним для промислових підприємств:

$$K_{в.м.} \geq 0,5 \quad (2.1.1)$$

Якщо цей коефіцієнт опускається нижче критичного порогу, доцільно поповнити власний капітал (наприклад, шляхом збільшення цільового капіталу) або взяти довгострокові позики для збільшення виробничих фондів.

Джерелом формування активів є пасиви, тобто власний капітал (I стаття пасиву балансу) та іноземні фінансові ресурси (II, III та IV стаття пасиву балансу). Відповідно до П (С) ВU2, залежно від строку погашення, позики поділяються на довгострокові фінансові зобов'язання (статті розділу III балансових зобов'язань) та короткострокові (статті розділу IV балансових зобов'язань).

До довгострокових зобов'язань належать:

- довгострокові кредити банків;
- інші довгострокові фінансові зобов'язання
- відстрочені податкові зобов'язання;
- інші довгострокові зобов'язання.

Довгострокові зобов'язання - це ті, які не будуть погашені протягом 12 місяців з дати балансу.

Поточні зобов'язання - це ті, які будуть погашені протягом операційного циклу компанії або протягом 12 місяців з дати балансу.

Структура пасивів характеризується коефіцієнтом власного капіталу, який дорівнює частці власного капіталу в загальній сумі джерел фінансування підприємства:

$$K_a = \frac{\text{реальний власний капітал}}{\text{загальну величину джерел коштів}} \quad (2.1.2)$$

Та коефіцієнт відношення позикових та власних коштів, що розраховується наступною формулою:

$$K_{п/в} = \frac{\text{зкореговані довгострокові пасиви} + \text{зкореговані короткострокові пасиви}}{\text{реальний власний капітал}} \quad (2.1.3)$$

Нормальні обмеження для коефіцієнтів: $K_a \geq 0,5$, $K_{п/в} \leq 1$ означає, що зобов'язання компанії можуть бути покриті власними коштами. Позитивно спостерігається збільшення коефіцієнта автономії, що свідчить про збільшення фінансової незалежності та зменшення співвідношення зовнішніх та власних коштів, що відображає зменшення фінансової залежності [13].

Спрощений баланс можна скласти для загальної оцінки фінансового стану підприємства. При побудові спрощеного балансу кількість статей балансу зменшується, що підвищує його прозорість та полегшує аналіз.

На основі виявлення "хворих" статей балансу можна зробити однозначну оцінку фінансового стану компанії:

- наявність сум у статтях балансу "Втрати минулих років" та "Втрати поточного року", що свідчить про незадовільне функціонування підприємства;
- наявність сум у дебіторській заборгованості, які не були сплачені вчасно
- наявність сум під заголовком "інші оборотні активи";
- непогашені рахунки до оплати.

Доцільно порівняти аналізований баланс із плановим балансом, з балансами попередніх років, з даними підприємств-конкурентів, з найкращими підприємствами регіону.

Для завершення аналізу загального капіталу компанії (валюти балансу) необхідно оцінити зміни в окремих її статтях. Така оцінка проводиться за допомогою горизонтального (часового) та вертикального (структурного) аналізу. При горизонтальному аналізі визначаються абсолютні та відносні зміни вартості статей балансу протягом певного періоду та дається оцінка цих змін. Вертикальний аналіз використовується для вивчення структури фондів та їх джерел шляхом визначення детальної ваги окремих статей та оцінки цих змін. Горизонтальний та вертикальний аналізи доповнюють один одного і на їх основі складається аналітичний баланс. Аналітичний порівняльний баланс характеризує структуру балансу та динаміку його статей. Він систематизує попередні розрахунки.

Аналізуючи склад фондів компанії за їх місцезнаходженням та джерелами формування, необхідно знати структуру активів та пасивів компанії, порівняти їх рівень із звітних періодів та минулих періодів, з обчислюваними даними.

2.2 Показники ділової активності та ефективності діяльності підприємства

Наука і практика розробили спеціальні інструменти, які називаються економічними показниками, для оцінки управління діяльністю підприємств. Економічні показники - це мікромоделі економічних явищ. Відображаючи динаміку і суперечливість процесів, що відбуваються, вони піддаються змінам і коливанням і можуть наближатися або відходити від свого основного завдання - вимірювати та оцінювати сутність економічних явищ. Тому аналітик повинен знати природу кожного економічного показника, незалежно від того, пов'язано це з ефективністю діяльності або діловою діяльністю підприємства.

Економічна ефективність - складна категорія економіки. Він пронизує всі сфери практичної діяльності людини, всі стадії суспільного виробництва, є основою побудови кількісних критеріїв вартості прийнятих рішень, використовується для формування матеріально-структурних, функціональних та системних особливостей господарської діяльності. Можна сказати, що такі ключові риси економічної діяльності, як цілісність, універсальність, динамічність, багатовимірність та взаємозв'язок різних її аспектів, адекватно відображаються через категорію ефективності.

В даний час найбільш повне і послідовне дослідження економічної ефективності господарської діяльності — дано в теорії всебічного економічного аналізу. Усі розділи поточного, перспективного та операційного аналізу присвячені аналізу ефективності. Оцінюється досягнута ефективність господарської діяльності, виявляються фактори її змін, невикористані можливості та резерви зростання.

Для оцінки ефективності господарської діяльності використовуються показники рентабельності - рентабельність або рентабельність капіталу, ресурсів чи продукції.

Господарська діяльність підприємства у фінансовому аспекті проявляється насамперед у швидкості обороту його фінансових ресурсів. Рентабельність підприємства відображає ступінь рентабельності його діяльності. Аналіз економічної діяльності та прибутковості передбачає вивчення рівня та динаміки різних фінансових показників обороту та прибутковості, які є відносними показниками фінансової ефективності підприємства.

Загальна схема формування цих показників наведена в таблиці 2.2.1.

Таблиця 2.2.1 – Показники фінансової ефективності підприємства

Фінансовий результат знаменник фінансового коефіцієнту	Виторг	Прибуток
Прибуток		Рентабельність продажів
Показник коштів підприємства або їх джерел	Обертання коштів підприємства або їх джерел	Рентабельність коштів підприємства або їх джерел

Перший рядок і перша колонка таблиці показують можливі варіації чисельника та знаменника відповідно фінансового показника. На перетинах другого і третього стовпців з другим і третім рядками таблиці показано три різні типи відносних показників, отриманих комбінуванням різних значень чисельника та знаменника (виняток становить перетин другого стовпця та другого рядка, що дає немає індикатора).

$$\text{Рентабельність коштів або їх джерел} = \text{Рентабельність продажів} * \text{обертовість коштів або їх джерел} \quad (2.2.1)$$

Ця формула передбачає, що прибутковість коштів або джерел підприємства визначається як ціною політикою підприємства, так і рівнем собівартості реалізованих товарів та діловою діяльністю підприємства, що вимірюється оборотом коштів або джерел. [15]

Розглянемо найважливіші фінансові показники прибутковості та економічної діяльності, отримані з різними варіантами знаменника відносного показника.

Коефіцієнти рентабельності:

1. Рентабельність за операційною діяльністю від реалізації:

$$K_{p.pr} = \frac{\text{Прибыль от операционной деятельности}}{\text{Выручка}}, \quad (2.2.2)$$

2. Рентабельність продукції, що продається за чистим доходом:

$$K_{p.pr} = \frac{\text{Чистая прибыль}}{\text{Выручка}}, \quad (2.2.3)$$

)

3. Рентабельність реалізованої продукції з точки зору прибутку від реалізації:

$$K_{p.pr} = \frac{\text{Прибыль от реализации}}{\text{Выручка}}, \quad (2.2.4)$$

$K_{p.pr}$ показує, який прибуток є на одиницю реалізованої продукції. Збільшення $K_{p.pr}$ є наслідком зростання ціни при постійних витратах на виробництво реалізованої продукції (робіт, послуг) або зменшення виробничих витрат при незмінних цінах. Зниження $K_{p.pr}$ вказує на зниження цін за постійних виробничих витрат або збільшення виробничих витрат за фіксованими цінами, тобто зменшення попиту на продукцію компанії.

4. Рентабельність власного капіталу щодо чистого прибутку:

$$K_{p.кап} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Загальний капітал}}, \quad (2.2.5)$$

$K_{p.кап}$ показує ефективність використання всіх активів фірми. Зниження $K_{p.кап}$ також свідчить про зменшення попиту на продукцію фірми та надмірну капіталізацію активів.

5. Рентабельність активів від основного прибутку:

$$K_{p.a} = \frac{\text{Прибуток від звичайної діяльності}}{\text{Активи}}, \quad (2.2.6)$$

де $K_{p.a}$ відображає ефективність використання активів, виміряну прибутком на одиницю вартості коштів. Збільшення $K_{p.a}$ зі зменшенням $K_{p.кап}$ свідчить про надмірне зростання рухомих активів, що може бути наслідком надлишку запасів, надмірного зберігання готової продукції через зниження попиту, надмірного зростання дебіторської заборгованості чи готівки.

6. Рентабельність власного капіталу

$$K_{p.v.кап} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}}, \quad (2.2.7)$$

$K_{p.c.кап}$ показує ефективність використання власного капіталу. Динаміка $K_{p.c.кап}$ впливає на рівень котирувань акцій на фондових біржах. [12].

Коефіцієнти ділової активності:

1. Коефіцієнт загальної оборотності капіталу

$$K_{a1} = \frac{N}{B_{cp}}, \quad (2.2.8)$$

де N – виручка від реалізації продукції;

B_{cp} – середня чиста сума балансу за період

K_{a1} – відображає коефіцієнт оборотності (за кількістю торгів за даний період) всього капіталу підприємства. Збільшення K_{a1} вказує на прискорення обороту фінансових ресурсів підприємства або інфляційне зростання цін (у разі зменшення $K_{p.кап}$ або $K_{p.cp}$).

2. Коефіцієнт обертання рухомих активів (оборотних активів)

$$K_{a2} = \frac{N}{Z_{cp} + R^a_{cp}}, \quad (2.2.9)$$

де Z_{cp} - середня вартість запасів балансу за період;

R^a_{cp} - середня вартість грошових коштів, розрахунків та інших активів за період.

K_{a2} - коефіцієнт оборотності оборотних активів підприємства. Збільшення K_{a2} характеризується позитивно, коли воно поєднується із збільшенням K_{a3} , і негативно, коли K_{a3} зменшується.

3. Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних активів

$$K_{a3} = \frac{N}{Z_{cp}}, \quad (2.2.10)$$

Оборот запасів можна оцінити точніше за відношенням вартості продукції (робіт, послуг), що реалізується, до середньої вартості запасів за певний період.

K_{a3} відображає кількість товарних оборотів фірми протягом аналізованого періоду. Зменшення K_{a3} свідчить про відносне збільшення запасів виробництва та незавершеного виробництва, або зменшення попиту на готову продукцію (у разі зменшення K_{a4}).

4. Співвідношення товарообігу готової продукції

$$K_{a4} = \frac{N}{Z^r_{cp}}, \quad (2.2.11)$$

де Z^r_{cp} – середня вартість готової продукції за період

Як і вище, цей коефіцієнт можна визначити, підставивши дохід від реалізації продукції і витрати на збут у чисельник.

K_{a4} показує коефіцієнт швидкості обороту готової продукції. Збільшення K_{a4} свідчить про збільшення попиту на продукцію компанії, а зменшення K_{a4} свідчить про надлишковий запас готової продукції внаслідок зменшення попиту.

5. Коефіцієнт обороту дебіторської заборгованості

$$K_{a5} = \frac{N}{R^a_{cp}}, \quad (2.2.12)$$

де R^a_{cp} – середня дебіторська заборгованість за період

K_{a5} – коефіцієнт обороту дебіторської заборгованості. Якщо K_{a5} розраховується за сумою погашення дебіторської заборгованості, збільшення K_{a5} може відображати зменшення обсягу продажів кредитів, а зменшення

може відображати збільшення комерційного кредиту, що надається покупцям.

6. Коефіцієнт оборотності пасивів

$$K_{a6} = \frac{N}{R^a_{cp}}, \quad (2.2.13)$$

де R^a_{cp} - середня вартість зобов'язань за певний період

K_{a6} показує збільшення або зменшення комерційного кредиту підприємства. Збільшення K_{a6} свідчить про збільшення рівня погашення фірми, а зменшення K_{a6} свідчить про збільшення купівлі в кредит.

7. Ефективність використання основних фондів та інших необоротних активів

$$K_{a7} = \frac{N}{F_{cp}}, \quad (2.2.14)$$

де F_{cp} - середня вартість основних фондів та інших основних засобів на балансі за період.

K_{a7} характеризує ефективність використання основних фондів та інших необоротних активів, що вимірюється величиною продажів на одиницю вартості активів. [23]

2.3 Аналіз фінансової стійкості підприємства

Аналіз фінансової стійкості підприємства є однією з найважливіших складових його фінансово-економічних показників та стану. Він характеризує результат його поточного, інвестиційного та фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, відображає здатність підприємства нести відповідальність за борги та зобов'язання та збільшувати свій економічний потенціал. У ринковій економіці фінансова стабільність є головною умовою життя та основою стабільності підприємства. Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності компанії щодо власності на її активи та їх використання.

Фінансова стійкість означає постійний і стабільний надлишок надходжень над витратами, вільне маневрування фінансовими ресурсами підприємства, здатність забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції шляхом ефективного їх використання, а також витрати на її розширення та ремонт. Тобто фінансова стійкість - це стан фінансових ресурсів, при якому

компанія, вільно маневруючи грошима, здатність забезпечити безперервний процес виробничої та комерційної діяльності, а також витрати на її розширення та оновлення за рахунок їх ефективного використання.

Недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності підприємства та браку коштів для розвитку виробництва та діяльності суб'єкта господарювання в цілому. Надмірна фінансова стійкість також негативно позначається на виробництві та бізнесі, оскільки виступає гальмом для зростання, збільшуючи витрати підприємства із надмірними резервами та запасами.

Фінансова стійкість повинна характеризуватися таким станом фінансових ресурсів, який відповідав би вимогам ринку і одночасно відповідав потребам розвитку підприємства.

Важливість і сутність фінансової стійкості чітко відображається в її показниках. Розрізняють абсолютні та відносні показники фінансової стійкості. Абсолютні показники фінансової стійкості включають такі групи показників:

А) характеризуючи джерела резервів та витрат:

1) **наявність власних оборотних коштів ($K_{\text{вок}}$)**. Він характеризує чистий оборотний капітал. Наявність оборотних коштів у балансі розраховується як різниця між оборотними активами та поточними зобов'язаннями, тобто від суми розділу II (оборотні активи) активу балансу (II р. АБ) віднімається сума поточних зобов'язань за розділом III пасиву балансу (III р. ПБ).

$$K_{\text{вок}} = \text{II р. АБ} - \text{IV р. ПБ} \quad (2.3.1)$$

2) **Наявність власних та довгострокових позикових джерел фінансування запасів та матеріалів ($K_{\text{вдп}}$)**. Визначається додаванням суми довгострокових зобов'язань до власних оборотних активів (розділ II зобов'язань балансу).

$$K_{\text{вдп}} = K_{\text{вок}} + \text{II р. ПБ} \quad (2.3.2)$$

3. Загальна кількість первинних джерел запасів та формування витрат ($K_{\text{заг}}$). Розраховується шляхом додавання суми короткострокових запозичень (за винятком непогашених позик) до власних та довгострокових запозичених джерел резервів та витрат.

$$K_{\text{заг}} = K_{\text{вдп}} + K_{\text{кк}} \quad (2.3.3)$$

де $K_{\text{кк}}$ – це короткострокові позики (за винятком позик з простроченим терміном).

Б) коефіцієнти запасів та витрат з їх джерелами:

1. надлишок (+) або дефіцит (-) власних оборотних коштів ($\Delta K_{\text{вок}}$):

$$\Delta K_{\text{вок}} = K_{\text{вок}} - ЗВ, \quad (2.3.4)$$

де $ЗВ$ – запаси та витрати (1100 рядок II р. активу балансу).

2. надлишок (+) або дефіцит (-) власних та довгострокових позикових коштів для формування запасів та витрат ($\Delta K_{\text{вдп}}$):

$$\Delta K_{\text{вдп}} = K_{\text{вдп}} - ЗВ \quad (2.3.5)$$

3. надлишок (+) або дефіцит (-) загальної величини основних джерел запасів та витрат ($\Delta K_{\text{заг}}$):

$$\Delta K_{\text{заг}} = K_{\text{заг}} - ЗВ \quad (2.3.6)$$

Для нормальної роботи бізнесу необхідно мати власний оборотний капітал. У цьому випадку можливі чотири типи фінансової стабільності залежно від наявності вищезазначених видів фінансування:

1. абсолютна стійкість – власних оборотних коштів достатньо для забезпечення резервів та витрат; платоспроможність підприємства гарантується:

$$ЗВ < K_{\text{вок}}.$$

2. нормальна стабільність - довгострокові позики та кредити залучаються на додаток до власних оборотних коштів для забезпечення резервів та витрат; платоспроможність підприємства гарантована:

$$ЗВ < K_{\text{вок}} + K_{\text{дк}}.$$

де $K_{\text{дк}}$ означає довгострокові позики та кредити.

Нестабільне фінансове становище – короткострокові позики та кредити залучаються для забезпечення резервів та витрат, крім власних оборотних коштів, довгострокових позик та кредитів; платоспроможність підприємства впливає, але може бути відновлена:

$$ЗВ < K_{\text{вок}} + K_{\text{дк}} + K_{\text{кк}}$$

де $K_{\text{кк}}$ означає короткострокові кредити та позики.

4. кризовий фінансовий стан - недостатньо джерел забезпечення запасів і витрат; підприємство знаходиться під загрозою банкрутства. Керівництво підприємства повинно негайно визначити причини цього та розробити заходи щодо відновлення фінансової стабільності:

$$ЗВ > K_{\text{вок}} + K_{\text{дк}} + K_{\text{кк}}$$

Після оцінки фінансової стійкості підприємства необхідно також розрахувати ряд показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства.

1) Коефіцієнт покриття запасів власних коштів розраховується як відношення суми власних оборотних коштів до запасів.

Відповідно до форми балансу, чисельник - це різниця між розділом активів балансу II та розділом зобов'язань балансу IV, знаменник - це сума рядків 100-140 розділу активів балансу II, тобто:

$$K_{пз} = \frac{\sum K_{вок}}{ЗВ} = \frac{IIp \cdot AB - IIIp \cdot ПБ}{\sum \text{строк} 1100 - 1103 \cdot IIp \cdot AB} \quad (2.3.7)$$

де $K_{пз}$ - коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами;

$\sum K_{вок}$ - сума власних оборотних коштів;

$ЗВ$ - запаси та витрати.

$K_{пз}$ показує, наскільки запаси та витрати покриваються власними ресурсами і не потребують іноземних ресурсів.

Встановлено нормальну межу для цього показника: $K_{пз} \geq 0,1$. Якщо коефіцієнт власного капіталу на кінець звітного періоду менше 0,1, структура балансу організації вважається незадовільною, а сама організація – неплатоспроможною.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу (власних коштів) розраховується як відношення власних оборотних активів до власного капіталу: чисельник буде різницею між активами балансу розділу II та розділом зобов'язань балансу IV, знаменником буде сума розділів I пасивів балансу, тобто:

$$K_{мвк} = \frac{\sum K_{вок}}{ВК} = \frac{IIp \cdot AB - IIIp \cdot ПБ}{Iр \cdot ПБ} \quad (2.3.8)$$

де $K_{мвк}$ – коефіцієнт маневреності власного капіталу;

$ВК$ – власний капітал (загальні зобов'язання підрозділу I балансу).

З фінансової точки зору, чим вищий коефіцієнт, тим краще. Він характеризує ступінь мобілізації власного капіталу, показує, яка частина власного капіталу знаходиться в обігу для фінансування поточної діяльності компанії, тобто у формі, що дозволяє вільно маневрувати цими коштами. Чим вищий коефіцієнт, тим кращий фінансовий стан підприємства, тим більша гнучкість забезпечується у використанні власних коштів суб'єкта господарювання. Оптимальне значення - 0,5, на думку деяких авторів - більше 0,3.

3) Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів заборгованості розраховується як відношення суми довгострокової заборгованості до суми довгострокового капіталу:

$$K_{\text{дпк}} = \frac{\sum \text{ДПК}}{\text{ДК}} \quad (2.3.9)$$

де $K_{\text{дпк}}$ – коефіцієнт залучення довгострокових коштів;

$\sum \text{ДПК}$ – сума довгострокових позикових коштів (Р.1665 + Р.1595);

ДК – довгостроковий капітал (п. 1 п.1495 + п.1665 + п.1595).

Він характеризує структуру капіталу. Збільшення цього коефіцієнта є негативною тенденцією, що означає, що компанія дедалі більше починає залежати від зовнішніх інвесторів.

4) Коефіцієнт стійкості структури оборотних активів розраховується як відношення суми власних оборотних активів до оборотних активів, чисельник - різниця між розділом III активів балансу та розділом IV пасивів балансу, знаменник сума розділу III активів балансу, тобто:

$$K_{\text{свок}} = \frac{\sum K_{\text{вок}}}{\text{ОА}} = \frac{\text{Пр.АБ-III р.ПБ}}{\text{Пр.АБ}} \quad (2.3.10)$$

де $K_{\text{свок}}$ – коефіцієнт стабільності поточної структури активів;

ОА - оборотні активи.

Він використовується для оцінки власних оборотних активів. Збільшення цього коефіцієнта є позитивною тенденцією.

5) Коефіцієнт виробничих фондів визначається відношенням виробничих фондів (основних засобів, виробничих запасів та незавершеного виробництва) до валюти балансу:

$$K_{\text{вф}} = \frac{\text{ВФ}}{\text{ВБ}} \quad (2.3.11)$$

Передбачається, що нормальне значення цього співвідношення дорівнює 0,5-0,65. Якщо цей показник менше нормальної величини, слід вжити заходів щодо поповнення виробничих фондів.

6) Коефіцієнт реальної власності основних засобів визначається відношенням залишкової вартості основних фондів до загальної суми активів підприємства:

$$K_{\text{рвок}} = \frac{\text{БВОЗ}}{\text{Активи}}, \quad (2.3.12)$$

де $K_{\text{рвок}}$ – відношення реальної вартості матеріальних основних фондів;

БВОЗ – чиста балансова вартість основних фондів;

Активи – сукупні активи компанії.

Він показує частку основних фондів у загальному капіталі компанії.

7 Коефіцієнт мобільності розраховується як відношення оборотних активів фірми до основних фондів:

$$K_{\text{моб}} = \frac{OA}{HA} = \frac{Пр \cdot AB}{Ір \cdot AB} \quad (2.3.13)$$

8 Важливими для оцінки фінансової стійкості є коефіцієнти, що характеризують структуру капіталу компанії:

– **коефіцієнт фінансової незалежності** (автономія, власність, концентрація капіталу) - частка власного капіталу в загальній сумі балансу):

$$K_{\text{фн}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта-балансу}} \quad (2.3.14)$$

Нормою для цього співвідношення є $K_a \geq 0,5$; збільшення коефіцієнта власного капіталу означає збільшення фінансової незалежності та зміцнення довіри компанії до ринку.

– **коефіцієнт фінансової залежності**

$$K_{\text{фз}} = \frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Валюта-балансу}} \quad (2.3.15)$$

Нормою коефіцієнта є $K_{\text{фз}} < 0,5$; збільшення коефіцієнта відображає тенденцію до збільшення залежності підприємства від запозичених джерел фінансування економічного обороту і тому оцінюється негативно.

– **коефіцієнт фінансового ризику**

$$K_{\text{фр}} = \frac{\text{Привлеченный капитал}}{\text{Собственный капитал}} \quad (2.3.16)$$

Нормою для цього співвідношення є $K_{\text{фр}} < 0,2$; збільшення динаміки співвідношення іноземного та власного капіталу призведе до збільшення фінансового ризику, збільшення залежності компанії від іноземного капіталу та зменшення її фінансової незалежності. Також зменшиться його фінансова стійкість. Однак збільшення цього коефіцієнта не слід розглядати лише як постійне зниження фінансової незалежності, оскільки така ситуація також сприяє збільшенню прибутковості власного капіталу. Важливо прагнути досягти оптимального рівня відношення власного капіталу до боргового капіталу.

Аналіз динаміки коефіцієнтів прибутковості, самостійності джерел створення запасів, постачання запасів з власних джерел, постачання (оборотних активів) власних коштів за ряд суміжних звітних періодів дозволяє виявити тенденцію змін у фінансовій стабільності підприємства. [4]

3. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ ФІРМА «РУНА-С»)

Товариство з обмеженою відповідальністю фірма «РУНА-С» було зареєстровано 18.06.1992 (28 років діяльності станом на липень 2021 року). Статутний капітал товариства складає 2,5 млн. грн. Основним видом діяльності є діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування. Іншими видами діяльності відповідно до реєстру є:

- Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту;
- Організування інших видів відпочинку та розваг;
- Неспеціалізована оптова торгівля;
- Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- Постачання інших готових страв;
- Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
- Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки.

Юридична адреса Товариства 40034, Сумська обл., місто Суми, Зарічний район, вулиця Інтернаціоналістів, будинок 21.

Форма правління загальні збори. Всі 100% товариства належать одній особі засновнику, який не здійснює безпосереднього керівництва Товариством.

26 вересня 2018 року рішенням засновника (єдиного власника товариства) було змінено керівника (директора Товариства), та призначено Жовноніжка Генадія Івановича.

А отже, у зв'язку зі зміною директора Товариства враховуючи виконання своїх обов'язків протягом двох повних звітних(календарних) років. Можна адекватно проаналізувати ефективність дій управлінської команди, щодо забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності Товариства й можливих шляхів покращення фінансового стану.

3.1. Аналіз розділів балансу

Для проведення аналізу будемо аналітичний баланс підприємства та за його допомогою проводимо загальний аналіз капіталу підприємства (див. табл. 3.1.1).

Таблиця 3.1.1 – Порівняльний аналітичний баланс ТОВ фірма «Руна-С»

Показники	На початок року		На кінець року		Відхилення			
	Тис. грн.	Питома вага %	Тис. грн.	Питома вага %	абсолютне, тис. грн.	Відносне %	За питомою вагою	
A	1	2	3	4	5	6	7	
АКТИВ								
I. Необоротні активи								
1.1	Нематеріальні активи							
1.2	Незавершені капітальні інвестиції	155,1	15,1	155,1	21,5	-	2,65	6,4
1.3	Основні засоби : (Залишкова вартість)	294,0	28,6	271,3	37,7	-22,7	-7,7	9,1
Усього за розділом I		449,1	43,7	426,4	59,2	-22,7	-5,05	15,5
II. Оборотні активи								
Запаси :								
2.1	у тому числі готова продукція	375,8	36,6	220,1	30,6	-155,7	-41,1	- 6
2.2	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	90,0	8,8	3,8	0,53	-86,2	-95,8	- 8,27
2.3	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	13,3	1,3	12,6	0,02	-0,7	-5,26	-1,28
2.4	Інша поточна дебіторська заборгованість	7,9	0,78	15,0	2,08	7,1	89,9	1,3
2.5	Гроші та їх еквіваленти	66,3	6,45	10,2	1,42	-56,1	-84,6	-5,03
2.6	Інші оборотні активи	24,3	2,37	31,6	4,39	7,3	30,04	2,02
Усього за розділом II		577,6	56,3	293,3	40,7	-284,3	-49,2	-15,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		0,3	0,02	0,3	0,04	-	-	0,02
БАЛАНС		1027,0	100	720,0	100	-307	-29,9	*

Продовження таблиці 3.1.1

Пасив								
I. Власний капітал								
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	2500,00	243	2500,00	347	-	-	104
1.4	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(2232,50)	217	(2941,80)	408	709,8	65,16	191
Усього за розділом I		267,5	26	-441,8	61	709,8	65,16	35
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення								
III. Поточні зобов'язання								
3	Поточна кредиторська заборгованість за:							
3.1	товари, роботи, послуги	74,5	7,26	17,5	2,45	-57	-76,5	-4,81
3.2	розрахунками з бюджетом	31,3	3,05	9,6	1,35	-21,7	-69,3	-1,7
3.3	розрахунками зі страхування	9,8	0,95	-	-	9,8	100	-0,95
3.4	розрахунками з оплати праці	38,8	3,77	-	-	38,8	100	-3,77
3.5	Інші поточні зобов'язання	605,1	58,9	1134,7	157,6	529,6	87,5	98,7
3.6	Усього за розділом III	759,5	74	1161,8	161,8	402,3	53,00	87,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття								
БАЛАНС		1027,0	100	720,0	100	-307	-29,9	*

Проаналізувавши дані з таблиці 3.1.1 можна дійти до наступних висновків що з абсолютним значенням йде спад за показником Основних засобів, тобто за рік основні засоби знецінились на 7,7 %. Проте на кінець року в балансі зросла питома вага даного показника на 9 %, що є добрим знаком. Також варто відмітити що на кінець звітного періоду відсутня заборгованість з оплати праці та страхування, та майже в половину зменшилась заборгованість з бюджетом. Проте чіткого висновку про позитивність чи негативність такого сценарію наразі не можна говорити оскільки, зменшилась заборгованість за товари роботи та послуги, при тому значно зросли інші поточні зобов'язання. А отже відповідь на дане питання може бути отримана при проведенні подальших досліджень в рамках даної роботи. На перший погляд на підприємстві пройшов процес зменшення грошових потоків, що є негативною тенденцією в діяльності підприємства і призводить до необхідності залучення фінансових ресурсів за рахунок зовнішніх джерел. Чистий збиток від діяльності склав 441,8 тис. грн, що

говорить про загрозовий стан підприємства. Позитивним є те що на підприємстві відсутні довгострокові зобов'язання, що в свою чергу впливає на залежність підприємства.

3.2 Аналіз показників ділової активності і ефективності діяльності

Обчислимо основні показники рентабельності відповідно до формул розділу 2.2.

1. Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком:

Базовий період: $-288,9 / 3446,6 = -0,083$

Звітний період: $-709,8 / 2057,4 = -0,34$

2. Рентабельність капіталу за чистим прибутком:

Базовий період: $288,9 / 1027 = -0,28$

Звітний період: $709,8 / 720 = -0,98$

3. Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності:

Базовий період: $288,9 / 1027 = -0,28$

Звітний період: $709,8 / 720 = -0,98$

4. Рентабельність власного капіталу:

Базовий період: $3446,6 / 267,5 = 12,88$

Звітний період: $2057,4 / -441,8 = -4,66$

Занесемо дані значення в таблицю 3.2.1

Таблиця 3.2.1 Основні показники рентабельності ТОВ фірма «Руна - С»

Показник	Базовий період	Звітний період	Відхилення
1.Рентабельність реалізованої продукції за чистими прибутками	-0,083	-0,34	-0,257
2. Рентабельність капіталу за чистими прибутками	-0,28	-0,97	-0,7
3. Рентабельність активів за прибутками від звичайної діяльності	-0,28	-0,97	-0,7
4. Рентабельність власного капіталу	12,8	-4,66	-17,46

Аналізуючи дані таблиці 3.2.1, ми спостерігаємо досить значне зменшення всіх основних показників рентабельності підприємств. Приведені дані свідчать про погіршення у звітному періоді ефективності операційної, діяльності підприємств.

II. За формулами 2.2.8 - 2.2.14 розшифровуємо коефіцієнти ділової діяльності:

1. Коефіцієнт загальної оборотності капіталу:

На початок звітного року: $3446,6 / 1027,00 = 3,36$

На кінець звітного року: $2057,4 / 720,00 = 2,86$

2. Коефіцієнт оборотності мобільних засобів (оборотних активів):

На початку звітного року: $3446,6 / 293,3 + 0 = 11,75$

На кінець звітного року: $2057,4 / 577,6 + 0 = 3,56$

3. Коефіцієнт оборотності готової продукції:

На початку звітного року: $3446,6 / 375,8 = 9,17$

На кінець звітного року: $2057,4 / 220,1 = 9,35$

4. Коефіцієнт оборотності дебіторської кінцею звітного року:

На початку звітного року: $3446,6 / (90 - 7,9) = 41,98$

На кінець звітного року: $2057,4 / (3,8 - 15,0) = -183,66$

5. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості:

На початку звітного року: $3446,6 / 759,5 = 4,54$

На кінець звітного року: $2057,4 / 1161,8 = 1,77$

6. Фондовіддача основних засобів та інших необоротних активів:

На початку звітного року: $3446,6 / 449,1 = 7,67$

На кінець звітного року: $2057,4 / 426,4 = 4,83$

Занесем дані в таблиці 3.2.2

Аналізуючи дані таблиць 3.2.2, ми спостерігаємо досить значне зменшення майже всіх основних показників ділової діяльності ТОВ фірма «Руна-С». Приведені дані свідчать про погіршення ефективності діяльності підприємств.

Таблиця 3.2.2 – основні показники ділової активності ТОВ фірма «Руна - С»

Показник	На початок року	На кінець року	Відхилення
1. Коефіцієнт загальної оборотності капіталу	3,36	2,86	-0,5
2. Коефіцієнт оборотності мобільних коштів	11,75	3,56	-8,19

Продовження таблиці 3.2.2

3. Коефіцієнт оборотності готової продукції	9,17	9,35	-0,18
4. Коефіцієнт оборотності дебіторської задолженности	41,98	183,66	-225,64
5. Коефіцієнт оборотності кредиторської задолженности	4,54	1,77	-2,77
6. Фондоотдача основних засобів та прочих необоротних активів	7,67	4,83	-2,84

3.3. Аналіз показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства

Проведено аналіз абсолютних показників фінансової стійкості ТОВ фірма «Руна -С» (відповідно до розділу 2.3)

1. наявність власних оборотних коштів:

На початку звітного періоду: $K_{\text{вок}} = 577,6 - 759,5 = -181,9$ (тис. грн.)

На кінець звітного періоду: $K_{\text{вок}} = 293,3 - 1161,8 = -868,5$ (тис. грн.)

Отже, за звітний період в результаті збільшення сум оборотних активів підприємств та зменшення кредиторської заборгованості спостерігається збільшення сум наявності власних оборотних коштів, що говорить про деякі вдосконалення фінансової стійкості. Все більше на підприємстві спостерігається невідповідність швидкому акумулюванню оборотних коштів, про що свідчить негативне значення сум власних оборотних коштів (- 868,5 тис. грн.).

2. Наявність власних та довгострокових запозичених джерел для формування запасів та витрат:

На початку звітного періоду: $K_{\text{вдз}} = -181,9 + 0 = -181,9$ (тис. грн.) На кінець звітного періоду: $K_{\text{вдз}} = -868,5 + 0 = -868,5$ (тис. грн.)

У ТОВ відсутні власні та довгострокові позикові джерела. можливо необхідно залучити довгострокові зобов'язання.

Отже, на підприємстві і на початку, і в кінці звітного періоду кризовий фінансовий стан. При невдалій фінансовій політиці ТОВ буде загрозувати банкрутство.

Проаналізуємо відносні показники фінансової стійкості ТОВ фірма «Руна-С»

Таблиця 3.3.1 Аналіз відносних показників фінансової стійкості ТОВ

Показники	Базовий період		Звітний період		відхилення (+,-)
	розрахунок	Рівень показника	розрахунок	Рівень показника	
А	1	2	3	4	5
1. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{-181,9}{155,1}$	-1,2	$\frac{-868,5}{155,1}$	-5,6	-4,4
2. Коефіцієнт стабільності структури оборотних коштів	$\frac{-181,9}{577,6}$	-0,31	$\frac{-868,5}{293,3}$	-2,96	-2,65
3. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	$\frac{294,00}{1027,00}$	0,29	$\frac{271,3}{720,00}$	0,38	+0,09
4. Коефіцієнт фінансової незалежності	$\frac{155,1}{1027,00}$	0,15	$\frac{155,1}{720,00}$	0,22	+0,07

Виходячи з аналізу відносних показників фінансової стійкості ТОВ фірма «Руна-С», можна зробити висновок, що на кінець звітного періоду показники маневреності власного капіталу та стабільності оборотних коштів зменшились, що означає зменшення ділової активності та зменшення забезпеченістю покривати власні зобов'язання.

Проте коефіцієнти вартості основних засобів та незалежності збільшилися в порівнянні з минулим роком, що є позитивною тенденцією і свідчить про поліпшення використання власного капіталу підприємства та підвищенні фінансової незалежності ТОВ фірма «Руна-С».

ВИСНОВКИ

Здійснено вертикальний та горизонтальний фінансовий аналіз діяльності ТОВ фірма «Руна-С».

Отже, для забезпечення виживання компанії в сучасних умовах адміністративному персоналу потрібно, перш за все, мати можливість фактично оцінити фінансовий стан своєї компанії та існуючих потенційних конкурентів. Фінансове становище є найважливішою характеристикою господарської діяльності підприємства. Діяльність будь-якого підприємства, зрештою, спрямована на досягнення двох основних цілей: отримання максимально високого доходу, спів мірного з вкладеними коштами та максимальної стабільності підприємства щодо зовнішнього середовища.

Досягнення двох основних цілей діяльності підприємства знаходиться у тісному взаємозв'язку, оскільки неможливо підтримувати стабільний фінансовий стан протягом тривалого періоду часу без певного рівня прибутку. І навпаки: втративши стійкість, підприємство може не лише втратити прибуток, але й може перестати існувати як економічна одиниця. Шляхи досягнення цих цілей не тільки тісно взаємопов'язані, але й часто конфліктують між собою. Це пояснюється тим, що для отримання високих фінансових результатів необхідно залучати фінансові ресурси із зовнішніх джерел, що робить становище підприємства менш стійким до впливу зовнішнього середовища.

Фінансовий стан є найважливішою характеристикою господарської діяльності компанії. Зрештою, діяльність будь-якого підприємства спрямована на досягнення двох основних цілей: отримання максимального доходу, співмірного з вкладеними ресурсами, і максимального балансу підприємства щодо зовнішнього середовища.

Аналіз фінансової діяльності включає: аналіз фінансових результатів; аналіз фінансового стану.

У роботі розглядається актуальне питання фінансового управління виробничими підприємствами в умовах ринкової економіки з використанням

показників фінансового аналізу. Проведено аналіз фінансової діяльності підприємства ТОВ фірма «Руна-С».

За результатами аналізу встановлено що йде спад за показником Основних засобів, тобто за рік основні засоби знецінились на 7,7 %. Проте на кінець року в балансі зросла питома вага даного показника на 9 %, що є добрим знаком. Також варто відмітити що на кінець звітного періоду відсутня заборгованість з оплати праці та страхування, та майже в половину зменшилась заборгованість з бюджетом. На підприємстві пройшов процес зменшення грошових потоків, що є негативною тенденцією в діяльності підприємства і призводить до необхідності залучення фінансових ресурсів за рахунок зовнішніх джерел. Чистий збиток від діяльності склав 441,8 тис. грн, що говорить про загрозливий стан підприємства. Позитивним є те що на підприємстві відсутні довгострокові зобов'язання, що в свою чергу впливає на залежність підприємства.

Спостерігаємо досить значне зменшення всіх основних показників рентабельності підприємств. Приведені дані свідчать про погіршення у звітному періоді ефективності операційної, діяльності підприємств.

Керівництво підприємства повинно підтримувати курс на підвищення ліквідності підприємства та підтримувати тенденцію до зростання ліквідності.

Найголовнішим завданням керівництва має стати зменшення інших операційних витрат та вихід найближчим часом в прибуток.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про власність» від 07.02.1991р. № 697-ХІІ.
2. Закон України «Про підприємництво» від 07.02.1991р. № 698-ХІІ.
3. Закон України «Про внесення змін та доповнення» від 16.12.1993р. №3709.
4. Положення «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії» від 19.02.1994р. №55 / 94.
5. Декрет КМУ «Про довірчі товариства» від 17.03.1993р. №23-93.
6. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» зі змінами та доповненнями від 28.12.1994р. №335 / 94.
7. Положення МФУ «Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001р. №49 / 121.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99, № 996-XIV // Все про бухгалтерський облік.-2000.- №86.
9. Постанова КМУ «Про затвердження за поданням фінансової звітності» від 28.02.2000 р., № 419 // Все про бухгалтерський облік.-2003.-№ 86.
10. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку // Все про бухгалтерський облік.-2001.- №37.
11. Закон України «Про систему оподаткування прибутку підприємства» від 28.12.94 №335 / 94 // Бухгалтерія.-2003.-№1.-С.9 .- (збірник систематизованого законодавства).
12. Закон України «Про захист прав користувачів» від 12.05.91г. №1023-ХІІ.
13. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.94г. №4004-ХІІ.
14. Закон України «Про споживчу кооперацію» від 10.04.92г. №2265-ХІІ.
15. Артеменко В.Г., Беллендир М.В. Фінансовий аналіз.- К .: ДИС. - 2002.
16. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теорія економічного аналізу. - К .: Фінанси та статистика. - 2003.6.
17. Бердникова Т.Б. Аналіз та діагностика фінансово-господарської діяльності підприємств. Учебное пособие. - М .: ИНФРА-М.2001.
18. Бланк И. А. Основи фінансового менеджменту. В 2-х томах.— К .: Ника-Центр, Эльга, 2001.7. Бочаров В.В. Финансовый анализ, учебное пособие,

С.Петербург: «Питер», 2002.

19. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу, К .: КНЕУ, 2000.
20. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. - К .: МАУП, 2000.-52с.
21. Ковалев В.В. Фінансовий аналіз: Управління капіталом. Выбор инвестиций. Аналіз звітності. - К .: Фінанси та статистика, 1999.
22. Ковалев А.И., Привалов В.П. Аналіз фінансового стану підприємства. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства, К .: Знання, 2000.
23. Кондраков Н.П. Основи фінансового аналізу. - М., 1998.
24. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності. - Х .: Фактор, 2002.
25. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібник. - 3-те вид., Перероб. і доп. - К .: Т-во "Знання", КОО, 2002.
26. Костенко Т.Д., Панков В.А., Рыжиков В.С. Економіко-фінансовий аналіз діяльності підприємств. Учебное пособие. - Краматорськ: ДГМА, 2002.
27. Маркарьян Е.А., Герасименко Г.Р. Фінансовий аналіз. - М .: ПРИОР, 1996.
28. Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю.
29. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.-К .: КНЕУ, 2002.
30. Петряєва З.Ф. Фінансовий аналіз. Навч. посібник. - Харків: вид. ХДЕУ, 2000.
31. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Підручник. - Тернопіль: Економічна думка, 2001.
32. Русак Н.А., Русак В.А. Фінансовий аналіз суб'єкта хозяйствования: Справ. пособие. - Мн .: Висш. шк., 1997.
33. Савицкая Г.В. Аналіз господарської діяльності підприємців. - Минск-М .: ІП "Екоперспектива", 1998.
34. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підруч. для студ. економ. спец. вищ. навч. закл. –5-те вид., Доповн. й переробл.- К .: А.С.К., 2000.-784с.
35. Табурчак П.П., Викуленко А.Е., Овчинникова Л.А. и др. Аналіз та діагностика фінансово-господарської діяльності підприємств: Учеб. пособие для вузов / Под ред. П. П. Табурчака, В.М. Тумина и М.С.

Сапрыкіна. - Ростов н / Д .: Феникс, 2002.

36. Фаріон І.Д., Захарків Т. Д. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. — Тернопіль, 2000.

37. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 3-те вид., Перероб. та доп. - К .: КНЕУ, 2000.

38. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: Практ. посібник. - К .: Лібра, 1999.

39. Чернелєвський Л.М., Михайленко О.В. Економічний аналіз на підприємствах харчової промисловості. Навч. посібник - К., 2000.

40. Шеремет А.Д., Нєгашєв Е.В. Методика фінансового аналізу: Учеб. пособие. - М .: ИНФРА-М, 1999.

41. Шеремет А.Д., Сайфулін Р.С. Методика фінансового аналізу. - М .: ИНФРА-М, 1995.

42. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз. - К.: 2005.

43. Відомості ВР за 1991р.

44. Журнал «Все за бухгалтерський учет» за 2000р.

45. Журнал «Все про бухгалтерський облік» за 2003р.

46. Журнал «Налог и учет» за 2000г.

47. Журнал «Бухгалтерія» за 2003р.

48. Український журнал "Економіст" - 1999р.

49. Журнал “Фінанси України”, 2002р.

50. Журнал “Формування ринкових відносин”, 2003р.

51. Журнал «Вісник податкової служби», 2005р.

ДОДАТОК А

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА "РУНА-С"

Баланс на 31 грудня 2020 р.

		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код	На	На	
	рядка	початок	кінець	
		звітнього	звітнього	
		року	періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
первісна вартість	1001	-	-	
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	155,1	155,1	
Основні засоби :	1010	294,0	271,3	
первісна вартість	1011	953,1	963,9	
знос	1012	(659,1)	(692,6)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	449,1	426,4	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	375,8	220,1	
у тому числі готова продукція	1103	375,8	220,1	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	90,0	3,8	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	13,3	12,6	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7,9	15,0	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	66,3	10,2	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	
Інші оборотні активи	1190	24,3	31,6	
Усього за розділом II	1195	577,6	293,3	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,3	0,3	
Баланс	1300	1 027,0	720,0	

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 500,0	2 500,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 232,5)	(2 941,8)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	267,5	(441,8)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	74,5	17,5
розрахунками з бюджетом	1620	31,3	9,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	9,8	-
розрахунками з оплати праці	1630	38,8	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	605,1	1 134,7
Усього за розділом III	1695	759,5	1 161,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 027,0	720,0

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати
за 2020 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 057,4	3 446,6	
Інші операційні доходи	2120	0,6	1 143,2	
Інші доходи	2240	522,0	-	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2 580,0	4 589,8	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 006,9)	(1 175,4)	
Інші операційні витрати	2180	(2 282,9)	(3 703,3)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3 289,8)	(4 878,7)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(709,8)	(288,9)	
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(709,8)	(288,9)	